

Bakgrunn for KU-program

Søker/sak:	Lofotkraft Vind AS/Vindkraftverk på Gimsøy		
Fylke/kommune:	Nordland/Vågan kommune		
Ansvarlig:	Arne Olsen, KTE	Sign.:	<i>Arne Olsen</i>
Saksbehandler:	Anja Saxebøl, KTE	Sign.:	<i>Anja Saxebøl</i>
Dato:	18.3.2005		
Vår ref.:	NVE 200403141-38	KTE:	19/05
Sendes til:	Lofotkraft Vind AS, alle hørings- og orienteringsinstanser		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Lofotkraft Vind AS: Melding om vindkraftverk på Gimsøy i Vågan kommune. Sammenfatning av høringsuttalelser og fastsetting av konsekvensutredningsprogram.

Innhold

1.	Innledning.....	2
2.	Behandling.....	2
2.1	Høring.....	2
2.2	Møter.....	3
3.	Innkomne merknader	3
3.1	Uttalelser fra lokale og regionale myndigheter	3
3.2	Uttalelser fra sentrale myndigheter	5
3.3	Uttalelser fra interesseorganisasjoner, tekniske instanser mm.....	7
3.4	Merknader fra Miljøverndepartementet.....	9
4.	Generelt om konsekvensutredningsprogram (KU-program) for vindkraftverk	9
5.	NVEs kommentarer til KU-programmet	10
5.1	Landskap.....	10
5.2	Kulturminner og kulturmiljø.....	11
5.3	Friluftsliv og ferdsel.....	12
5.4	Biologisk mangfold.....	12
5.5	Støy og skyggekast.....	13
5.6	Annen arealbruk.....	13
5.7	Luftfart.....	14
5.8	Infrastruktur	14
5.9	Vindforhold og økonomi	15
5.10	Samfunnsmessige virkninger	15
5.11	Lokalisering	15
5.12	Oppfølgende undersøkelser	15
5.13	Metode og samarbeid	15
5.14	Annet	16

1. Innledning

I medhold av plan- og bygningsloven kap VII-a § 3 meldte Lofotkraft Vind AS den 16.9.2004 en vindpark på Gimsøy i Vågan kommune i Nordland. Det planlegges å bygge en park med en samlet installert effekt på ca. 50 MW. Aktuelle vindmøllestørrelser er 2-5 MW. En 50 MW vindmøllepark vil produsere elektrisk kraft tilsvarende forbruket til ca. 6500 husstander. Planområdet er på ca 3,5 km².

Lofotkraft Vind AS vurderer to ulike alternativer for tilknytning av vindparken til eksisterende 66 kV kraftledning mot Sundklakkstraumen. Ett alternativ følger eksisterende 22 kV linjetrasé, mens det andre alternativet er i ny trasé med kabel i sjøen.

Hver enkelt vindturbin vil ha en installert effekt på mellom 2 og 5 MW. Høyden på vindmøllene, inklusiv rotorblad, vil være 100-150 m.

I dette notatet sammenfattes og diskuteres de høringsuttalelser som har kommet inn til meldingen. På grunnlag av det foreslåtte utredningsprogrammet i meldingen, innkomne merknader og NVEs egne vurderinger, fastsetter NVE et konsekvensutredningsprogram (KU-program) for tiltaket. Dette gjøres i eget brev.

2. Behandling

NVE behandler meldingen etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning.

2.1 Høring

Meldingen om vindpark på Gimsøy ble sendt på høring til berørte instanser 20.9.2004. Høringsfristen ble satt til 10.12.2004.

Meldingen ble sendt på høring til følgende instanser/organisasjoner: Vågan kommune, Vestvågøy kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, Sametinget, Samisk kulturminneråd, Distriktskontor for Troms/Nordre Nordland, Direktoratet for naturforvaltning, Kystverket, Riksantikvaren, Statens Forurensningstilsyn, Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet i Nordland, Natur og Ungdom, Bellona, Norges Miljøvernforbund, Norsk Ornitologisk Forening, Den Norske Turistforening, Lofoten Turlag, Norges Jeger- og Fiskeforbund, Gimsøy Jeger- og Fiskeforening, Fortidsminneforeningen for Nordland, Lofotrådet, Luftfartstilsynet, Nordland Bonde- og Småbrukarlag, Nordland Bondelag, Reindriftsforvaltning i Nordland, Forsvarsbygg, Telenor, Servicecenter For Nettutbygging, Hålogaland Kraft AS, Vesterålskraft Vind AS, Statnett SF, Grendeutvalg Gimsøy, Statens vegvesen region nord

Meldingen ble sendt på orientering til: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet, Norsk Institutt for by- og regionsforskning, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Enova SF.

Utsending av melding, utlegging til offentlig ettersyn og innbydelse til offentlig møte ble kunngjort i Norsk Lysingsblad, Lofotposten og Avisa Nordland.

Tilleggsopplysninger til meldingen ble sendt på høring 10.1.2005, med frist for uttalelse 4.2.2005.

Vågan kommune fikk i brev av 17.2.2005 oversendt utkast til KU-program for eventuelle kommentarer.

NVE har forelagt konsekvensutredningsprogrammet for Miljøverndepartementet iht. forskrift om konsekvensutredning av 21. mai 1997 § 7.

2.2 Møter

NVE arrangerte offentlig møte på Gimsøy skole i Vågan 13.10.2004. NVE orienterte om behandlingsprosessen for meldingen og Lofotkraft Vind AS orienterte om selve prosjektet og planene for gjennomføring.

Samme dag ble det holdt et møte med Vågan kommune og regionale myndigheter i Vågan kommunes rådhus. NVE og tiltakshaver holdt samme orientering som på det offentlige møtet.

3. Innkomne merknader

Det har kommet inn 15 merknader til meldingen og forslaget til KU-program for vindparken.

3.1 Uttalelser fra lokale og regionale myndigheter

Vågan kommune skriver i brev av 2.12.2004 at kommunen vurderer meldingen som interessant, men at de vil avvente å ta endelig standpunkt inntil konsekvensutredningen foreligger.

Vestvågøy kommune skriver i brev av 21.1.2005 at de vil ta endelig stilling til prosjektet når konsekvensutredning er gjennomført, men at de er skeptiske til utbygging av vindkraftverk i Lofoten. For Vestvågøy kommunes del mener de følgende momenter bør vektlegges:

- Naturrestatet som dekker myrområdet inntil vindparken. Det vises til at myrene er spesielle for hele Lofoten.
- Vestvågøy kommunes vedtak om å delta i verdensarvprosjektet. I den sammenheng er det snakk om bevisstgjøring av hvilke tiltak som tar vare på kulturlandskapet.
- Lofoten og Vestvågøys landskap i et større perspektiv. Det vises til at stadig flere ønsker ikke bare å besøke landsdelen, men at de gjerne vil ha sin fritidsbolig i dette landskapet.
- Regionens "plikt" til egenproduksjon av energi. Dersom det er politisk ønskelig å produsere energi i Lofoten, mener kommunen man heller bør satse på å produsere kraft av tidevannsstrømmene i Gimsøystraumen og Nappstraumen.

Fylkesmannen i Nordland (FM) skriver i brev av 7.12.2004 at de er positive til etablering av vindkraftverk i Nordland, men at de savner en mer helhetlig vurdering knyttet til egnete arealer for etablering av vindkraftverk i Norge.

Det påpekes at konsekvenser for verneformålet i naturrestatet og tiltakets påvirkning av inngrepsfrie områder bør inkluderes i konsekvensutredningen. Hvordan inngrepsfrie naturområder påvirkes av vindmølleanlegget både direkte og indirekte mener FM bør fremstilles både tallmessig og ved hjelp av kart. Videre mener FM at ikke bare planområdet, men også influensområdet, bør beskrives under hvert enkelt utredningstema. Særlig gjelder dette for å kunne vurdere eventuelle konsekvenser for fugl og verneformålet i naturrestatet. Det bes om at det stilles krav om kartlegginger i felt og at metodikken hentes fra DN-håndbøkene.

Etter FMs syn bør en gjennomgående oppbygning for hvert tema være: 1) beskrivelse av dagens situasjon, 2) Virkning av tiltaket, 3) Konsekvens av tiltaket der verdien av området for et gitt tema/art kobles til virkning av tiltaket, f.eks om det er en rødlisteart som påvirkes.

Landskapet mener FM bør beskrives ved bruk av et nasjonalt referansesystem, og det bør stilles krav om en beskrivelse og verdisetting av landskapstyper og landskapsrom, f.eks ved bruk av NIJOSs metode for romlig landskapskartlegging.

Når det gjelder vurdering av biologisk mangfold, mener FM at konsekvensutredningen må inneholde beskrivelse av forekomst av arter enkeltvis og i økosystemet. Videre bør arter beskrevet i nasjonal rødliste for truede arter i Norge (DN-rapport 1998) få spesiell fokus under kartleggingen. Det bes om at storlom, smålom og sangsvane får ekstra oppmerksomhet i konsekvensutredningene. Det bes videre om at konsekvenser for vandrefalk, havørn, rype og gjess vurderes.

Det bes om at det gis en beskrivelse av "rotoraktiviteten" gjennom året da FM vurderer det som tenkelig at antall dager vindmøllene er i drift i de ulike periodene av året har betydning for konsekvensene for fuglene i området.

-)

Videre ønsker FM at områdets betydning for friluftslivet lokalt og regionalt inngår i konsekvensutredningen og at man da også belyser hvilke bruk områdene har i dag, mulig endring av ferdsel i området på grunn av tiltaket, eventuelle ferdselsreguleringer og konsekvenser for opplevelsesverdiene av turbiner og anlegg.

Det bes om at konsekvensutredningen omhandler en beskrivelse av arealenes verdi for landbruksformål, herunder områdets verdi som husdyrbeite og for framtidig landbruksdrift. Det bes videre om en beskrivelse av de konsekvenser en eventuell endret beitebruk vil få for kulturlandskapet.

FM ber videre om at det stilles krav om at et program for etterundersøkelser presenteres i konsekvensutredningen.

Når det gjelder sammenstilling av alle konsekvenser, påpekes det at det er viktig å få fram sannsynlig samlet virkning av avbøtende tiltak.

Når det gjelder behandling etter plan- og bygningsloven og etter energiloven, vises det til MED syn på at hovedregelen skal være parallell behandling etter de to regelverk.

Nordland fylkeskommune (FK) skriver i brev av 10.12.2004 at fordi ulike tema ikke vil ha sammenfallende influensområde, er det nødvendig for hvert av de sentrale utredningstemaene å vise til hvilke hensyn som ligger til grunn for hvordan avgrensningen er bestemt. Videre minnes det om at hvilken metode som benyttes og hvorfor denne er valgt må forklares i KU'en. Det påpekes at det er viktig å utrede ulike antall vindmøller og plasseringer som alternativer som kan veies opp mot hverandre også ut fra andre hensyn en tekniske og økonomiske.

Det vises til den europeiske landskapsvernkonvensjonen og det bes om at vurderinger og drøftinger av hvordan landskapet på det aktuelle stedet skal utvikle seg tas inn i utredningen.

De er ikke kjent med at det er kulturminner i planområdet. Bant annet fordi funn har vist at gården Vik ble etablert i jernalderen, kan det likevel være hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i området. Hvis undersøkelsesplikten jf. kml § 9 ikke oppfylles i forbindelse med konsekvensutredningen anbefales det at det foretas testregistreringer for nærmere vurdering av omfanget av steinalderboplasser i området. Andre typer kulturminner bør også vurderes i en slik sammenheng (kulturminner fra jernalder, samiske kulturminner med mer.) Videre antas det at vindparken kan medføre konflikt med kml § 3 11 ledd om utilbørlig skjemming av automatisk fredet kulturminne. Det anbefales derfor at KU'en utfører en synsfeltanalyse av tiltakene i forhold til kjente kulturminner. Denne analysen må i første rekke dokumentere virkningen av tiltaket på kulturminner, dernest må KU'en drøfte eventuelle forslag til avbøtende tiltak.

Reindriftsforvaltningen Nordland skriver i brev av 27.9.2004 at de har ingen merknader.

3.2 Uttalelser fra sentrale myndigheter

Luftfartstilsynet skriver i brev av 28.9.2004 at forholdet til sivil luftfart, eller mulige konsekvenser for denne, ikke er omtalt i meldingen. De tilrår at følgende utredes:

- Om vindparken vil påvirke omkringliggende radar-, navigasjons- og kommunikasjonsanlegg for luftfarten
- Om vindparken kan påvirke inn- og utflygingsprosedyrer for nærliggende Leknes og Svolvær lufthavner eller andre.
- Om vindparken eller tilhørende ledningsnett og andre installasjoner kan utgjøre hindringer for øvrige luftfart, spesielt for lavtopererende fly og helikopter.

I forbindelse med utredningen anbefales det at tiltakshaver tar kontakt med Avinor AS, samt aktuelle operatører av lavtopererende fly og helikopter.

Forsvarsbygg skriver i brev av 6.1.2005 at den planlagte vindparken ikke synes å forstyrre Forsvarets installasjoner på noen måte.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) skriver i brev av 8.12.2004 at det i meldingen også hadde vært ønskelig med kart som viste anleggets plassering i Lofoten og relevant informasjon om arealbruk i nærområdene: eksisterende verneområder, avstand til bebyggelse, plassering av eksisterende kai, mulig plassering av ny kai, mv. og at dette bør rettes opp i konsekvensutredningen. Videre bes det om at nettkapasiteten skal utredes. Det påpekes at forholdet til naturverdiene i de nærliggende naturreservatene ikke er berørt i meldingen.

Når det gjelder mulige virkninger for faunaen i området, påpeker DN at det er for tidlig å trekke konklusjoner om virkningene i driftsfasen og videre at det er viktig at det biologiske mangfoldet i nærliggende områder også trekkes med når virkninger for faunaen skal vurderes. I tillegg til artsregistreringer bes det om at også artenes bruk av området og områdets samlede økologiske funksjon beskrives. Det påpekes at det bør gjøres nye feltundersøkelser, og at opplegget i DN's håndbøker bør brukes.

Det påpekes at en eventuell etablering av en vindpark vil medføre reduksjon av et område definert som inngrepsfri sone 2 (1-3 km til nærmeste tekniske inngrep). Etter deres syn bør utredningsprogrammet slå fast at konsekvensutredningen skal tallfeste og kartfeste tapet av inngrepsfrie områder og også tallfeste bortfallet som andel av inngrepsfrie områder i regionen.

Det bes om at *opplevelseskvalitetene* i berørte friluftsområder omtales og at utredningen beskriver *tilgangen på alternative friluftsområder*, dvs. områder med omtrent samme kvalitets for friluftsliv som de områdene som blir berørt av utbyggingen.

Det bes også om at utredningsprogrammet skal slå fast at det skal presenteres en plan for å kartlegge virkningene av tiltaket og da særlig for før- og etterundersøkelser for å få kartlagt virkningene for fuglefaunaen.

Statens landbruksforvaltning skriver i brev av 8.12.2004 at det ikke går frem av meldingen at eventuelle konsekvenser for landbruket skal utredes. På bakgrunn av at det er opplyst at området i dag nyttes til sauebeite, bes det om at eventuelle konsekvenser for landbruket tas med i konsekvensutredningsprogrammet. På bakgrunn av at det er opplyst i meldingen at Gimsøy allerede har etablert noen arbeidsplasser i turistnæringen med tilknytning til landbruket, bes det videre om at

konsekvenser av vindparken for landbruksbasert næringsutvikling også tas inn i konsekvensutredningsprogrammet.

Sametinget Miljø- og kulturvernavdelingen skriver i brev av 8.12.2004 at det ikke er kjennskap til at det er registrerte automatisk fredete samiske kulturminner i verken det tilstøtende området eller planområdet, men at det er potensial for funn av samiske kulturminner og kulturmiljø innen for influens- og planområdet. De finner det nødvendig at utredningsprogrammet inneholder følgende:

- Systematiske registreringer av automatisk fredete samiske kulturminner og registrering og avgrensing av sammenhengende kulturmiljø innenfor influens- og planområdet.
- Vurdering av influensområde, spesielt i forhold til kulturminner og kulturmiljø.
- Registrering av eventuelle ikke-legalfredete kulturminner/kulturmiljø.
- Kulturhistorisk dokumentasjon – intervjuundersøkelse. Muntlig tradisjon og lokalhistorie.
- Analyse av registreringsdata og beskrivelse av kulturhistorisk utvikling og av sammenhengen mellom landskap, miljø og kulturminner.
- En helhetlig utredning av tiltakets virkning på samiske samfunnsforhold, inkludert en beskrivelse av samiske næringsinteresser og analyse av konsekvenser for disse.

Videre forutsettes det at tiltakets form og omfang, både selvstendig, men også i forhold til det landskapet vindparken vil inngå i, visualiseres.

Det minnes om at alle tiltak som omfattes av bestemmelsene om konsekvensutredninger også omfattes av undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9. Fordi det er lite kjennskap til samiske kulturminner og –miljø innenfor både influensområdet og planområdet, mener Sametinget at det bør legges spesielt vekt på feltbefaringer og intervjuundersøkelser i forbindelse med utredningsarbeidet, fremfor å benytte seg av eksisterende informasjon.

Etter Sametingets vurdering foreligger det ikke tilstrekkelig beslutningsgrunnlag til å klargjøre konfliktnivået med samiske kulturminner og –miljø. På bakgrunn av dette anser Sametinget det som nødvendig at undersøkelsesplikten etter kml § 9 ivaretas gjennom konsekvensutredningen. Hvis ikke må denne ivaretas gjennom utarbeidelse av reguleringsplan eller ved at det klart fremgår av sluttokumentet til konsekvensutredningen eller konsesjonssaken hvilke forpliktelser som følger av kulturminneloven. I forbindelse med planlegging av hvilke tekniske løsninger som bør utredes, anbefaler Sametinget at det gjennomføres en forhåndsvurdering av de samiske kulturminneinteressene.

Riksantikvaren skriver i brev av 20.12.2004 at det i forbindelse med godkjenning av utredningsprogrammet må stilles krav om konkretisering og kartfesting av tiltaket, gjerne med klart definerte alternativer. Dette er nødvendig bl.a. som grunnlag for å gjennomføre realistiske visualiseringer, noe som igjen er avgjørende for å kunne ta stilling til konsekvensene for bl.a. landskap og kulturmiljø, og videre for å kunne vurdere eventuell konflikt med kulturminner.

Riksantikvaren er positiv til at det foreslås en helhetlig beskrivelse og vurdering av landskap, kulturminner/kulturmiljø og friluftsliv, men påpeker at det er viktig at de enkelte komponenter behandles faglig tilfredsstillende og med bruk også av kulturminnefaglig kompetanse og at tiltakshaver bør rådes til å få en kulturminnefaglig kompetent konsulent til å utarbeide tema kulturminner og kulturmiljø og del av landskapstema. Videre bør tiltakshaver holde god kontakt med Nordland fylkeskommune og Sametinget, Nordre Nordland om konsekvensutredningen. Nødvendige elementer for å beskrive og vurdere det kulturhistoriske innholdet i landskapet, mener Riksantikvaren er en kulturhistorisk beskrivelse av influensområdet, historisk bruk av området gjennom tiden samt identifisering og vurdering av viktige strukturer og kulturmiljøer som vises i landskapet i dag. Standpunkter for visualisering må velges også med eventuelle viktige kulturmiljøer som utgangspunkt.

Videre skriver Riksantikvaren at det ikke er kjente kulturminner innenfor det avgrensede planområdet, men at kunnskapen om kulturminner i planområdet er dårlig og at det er sannsynlighet for at det ligger boplasser fra steinbrukende tid i planområdet. Det vil etter Riksantikvarens vurdering være nødvendig med feltregistreringer for å få et godt nok grunnlag til å vurdere konsekvensene for kulturminner. En intervjuundersøkelse for å kartlegge kulturhistoriske verdier i plan- og influensområdet bør inngå i konsekvensutredningen i tillegg til feltbefaringer. Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 mener Riksantikvaren må oppfylles før konsesjonsvedtak.

Riksantikvaren foreslår følgende for konkretisering av utredningsprogrammet for kulturminner og kulturmiljø:

Områdebeskrivelse og verdivurdering:

- Det avgrenses et influensområde med den visuelle fjernvirkningen som utgangspunkt (i samarbeid med landskapstema)
- Det gis en kortfattet beskrivelse av influensområdets kulturhistorie
- Evt. kulturmiljøer omtales og avgrenses
- Det gjøres verdivurderinger av området og evt. avgrensede kulturmiljøer

Innenfor planområdet, inkludert areal for infrastruktur og andre tiltak, må det gjøres mer detaljerte undersøkelser av kulturminner og kulturmiljø:

- Automatisk fredete (norrøne og samiske), vedtaksfredete, nyere tids kulturminner og kulturmiljø innen planområdet kartfestes og beskrives
- Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk freda kulturminner innen planområdet vurderes (men jf også behovet for undersøkelser etter kulturminnelovens § 9)
- Det skal gjøres verdivurderinger av området og evt. avgrensede kulturmiljøer og kulturminner

Vurdering av konsekvenser:

- Tiltakets direkte og indirekte konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø i forhold til grad av berøring, skjemming, reduksjon av kilde- og opplevelsesverdi vurderes, herunder visuell påvirkning.
- Vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, nærmere undersøkelser av kulturminner og kulturmiljø før gjennomføring av tiltaket
- Vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av tiltaket på kulturminner og kulturmiljø
- Avbøtende tiltak og plantilpasninger i forhold til kulturminner og kulturmiljø skal vurderes.

3.3 Uttalelser fra interesseorganisasjoner, tekniske instanser mm.

Lofoten Turlag (LT) skriver i brev av 1.12.2004 at vindkraft i utgangspunktet er miljøvennlig energi, men at de sterkt etterlyser en overordnet plan for lokalisering av vindparker nasjonalt, i Nordland og ikke minst i Lofoten som har genuine natur- og miljøinteresser å ivareta. Slike vurderinger mener de helst bør ligge på nasjonalt nivå, evt. på regionalt, og må kartlegge hvor egnet ulike areal er for etablering av vindparker. I en slik analyse må villmark/inngrepsfri natur, sårbar/sjelden/truet fauna og flora, biologisk mangfold, friluftsliv, kulturminner og landskap inngå som viktige komponenter.

Videre påpeker LT at de vindkraftprosjektene som har vært fremmet til nå, nesten utelukkende har tatt utgangspunkt i store vindressurser og god infrastruktur relativt nær (veg, kraftlinjer), og lagt lite vekt på natur- og miljøverdier. Derfor har også flere av prosjektene etter deres vurdering hatt uvanlig høgt konfliktnivå.

Ut fra meldingen mener de det kan se ut som det er små verdier og få konflikter knyttet til planområdet. Dette er LT uenig i. Her vises det til at de store myrområdene på Gimsøya inkluderer også våtmarksområder med et rikt fugleliv. Ornitologisk er området svært interessant, og har funksjon både som hekkebiotop og som rasteplass for arter på trekk. Videre er det på nordsiden av øya mange registrerte kulturminner fra noe av den eldste bosettinga i Lofoten. Det vil overraske dem om det ikke er uregistrerte kulturminner også i aktuelle område.

Lokaliseringa av en vindpark på Gimsøya mener de vil være lett synlig fra E 10 hvor store mengder turister passerer hvert år. De er redd den visuelle virkningen vil være skjemmende og negativ i et ellers storslått naturlandskap, blant annet ved Hoven som er et yndet turmål for fotturister.

LT er også bekymret for støy, særlig for de som bor i nærheten, men også for fugle- og dyreliv inkl. sau på beite. For friluftsliv og turister kan også støy redusere områdets attraktivitet og kanskje mest for de besøkende til golfbanen på Hov.

I tillegg til sammenstilling av aktuell informasjon eller innsamling av data fra lokale organisasjoner, folk som er kjent i området osv. mener LT det må settes i verk grundig kartlegging/utredning av aktuelle fagfelt, blant annet:

- Kartlegging av naturtyper og økosystem, med vekt på sårbar/trua natur
- Kartlegging av flora og fauna, med vekt på sårbare/truc arter
- Rapport om landskapet i planområdet, utsikt fra planområdet, og innsyn til planområdet med vindmøllene på plass. Vindmøllenes visuelle påvirkning.
- Kartlegging av områdets bruk, både til ulike typer friluftsliv, rekreasjon og trim
- Skildring av områdets (framtidige) verdi for turisme og reiseliv
- Dokumentasjon av kulturminner, både automatisk fredet og nyere tids kulturminner
- Rapport om støyen fra vindparken, med støysonekart

Nils Jørgensen skriver i epost av 9.12.2004 at følgende ønskes utredet:

Påvirkning på fugleliv, spesielt: Storlom, en rødlisteart som hekker i området. Smålom, som også hekker der. Svanene, som flyr gjennom akkurat det området på sin vei til beite på Vestvågøy. Havørn, som daglig bruker området. Rypene som er og hekker i området. Gåsetrekket som går gjennom området. Gjessene bruker også området som beiteplass.

Påvirkning på alt villt liv på Gimsøy. Det vises til at de fra før har mye nydyrking og Golfbanen som "stjeler" natur. Hva det gjør med livet i naturen at så mye fri natur blir borte.

Støy fra møllene. Hvor mye man vil høre på Årstrand, på Vik, på Hovsund og på Vinje. Dette ønskes beskrevet i forståelige former. Det påpekes her at for de fleste sier ikke desibel noe særlig.

Visuell forurensing. Hvordan en vindpark vil ta seg ut fra Årstrand, Vik og Vinje på Gimsøy, fra Vestvågøy, f.eks fra Limstrandkrysset, fra Austvågøy, for eksempel fra der man runder fjellet etter avkjøringa til Henningsvær. Hva virkningene av "blink" fra vil møllene være.

I epost av 20.1.2005 uttales det videre at det også er ugler, våker og hauker i området og at ørna noen år hekker i Hoven.

Gimsøy jeger og fiskerforening skriver i epost av 17.2.2004 at dette er et unikt område som per i dag er lite brukt slik at det ligger så å si uberørt og uforstyrret til alle årstider og at veier automatisk vil føre til mer ferdsel og forstyrrelse i området. Videre vil en vindpark sette spor for all fremtid. Det tenkes her spesielt på veier og vindmøllefundamenter. Det påpekes videre at det etter hvert er mye natur som "stjeles" fra viltet, for eksempel på grunn av golfbanen og nydyrking, og at man også må tenke på de som kommer for å oppleve den særegne og unike naturen. Det opplyses at smålom, storlom, ender, vadefugler og lirype hekker i området og at ørna daglig bruker området. Videre er det gåsetrekk gjennom området og svanene trekker mellom Vikspollen og Vestvågøy. Til slutt påpekes det at det er mange ting som må nøye utredes før det overhodet kan bli aktuelt å vurdere et ja til vindpark på Gimsøya.

Gimsøy jeger og fiskeforening skriver videre i brev av 3.2.2005 at Jordnesvannet og myrene rundt blir brukt en del til jakt på gås, and og rype. Videre bruker sangsvanene Vikspollen som oppholdsted. Det bruker også å ligge en del svaner på jordnesvannet og ugler er observert i området, sannsynligvis jordugle. Det opplyses at disse uglene sannsynligvis hekker i området.

Statnett SF skriver i brev av 10.12.2004 at området Lofoten og Vesterålen er et underskuddsområde, og at ny produksjon i dette området opp til en viss mengde vil bedre forsyningen lokalt, spesielt i tunglast. Det vil ut fra termiske forhold være mulig å mate inn inntil 150-200 MW vindkraft i dette området. Her minnes det imidlertid om at det tidligere er meldt to vindparker på Andøya med totalt en anslått ytelse på mellom 175 og 230 MW. For 420 kV-nettet nord-sør, vil det totalt kunne være akseptabelt med ca. 600 MW ny kraft. Hvis Gimsøy vindpark skal eksportere kraft ut av Lofoten/Vesterålen, vil den produserte vindkraften måtte konkurrere om ledning nettkapasitet med vindkraft i Troms og Finnmark.

Statnett minner videre om de forskrifter og retningslinjer som gjelder for tilknytning av nye anlegg til nettet.

3.4 Merknader fra Miljøverndepartementet

Miljøverndepartementet (MD) skriver i brev av 11.3.2005 at de er enig med DN og fylkesmannen i Nordland at konsekvensutredningen må ta spesielt hensyn til det tilliggende Gimsøymyrene naturreservat og at for de utredningstema hvor tiltakets influensområde kan omfatte naturreservatet bør dette presiseres i utredningsprogrammet. Det påpekes at dette spesielt vil gjelde for vurdering av konsekvenser for biologisk mangfold. Videre skriver de at bortfall av inngrepsfrie områder bør tall- og kartfestes og at visualiseringer av tiltaket må velges med eventuelle viktige kulturmiljøer som utgangspunkt.

Det uttales også at i den grad det ikke er gjennomført registreringer av biologisk mangfold og naturtyper, og det er grunn til å tro at området kan inneholde viktige verdier, så bør det som en del av utredningsarbeidet gjennomføres nødvendige kartlegginger.

4. Generelt om konsekvensutredningsprogram (KU-program) for vindkraftverk

På bakgrunn av meldingen, høringsuttalelsene og egne vurderinger, har NVE utformet et KU-program for det planlagte vindkraftverket på Gimsøy. Intern infrastruktur, dvs. kabler fra hver enkelt vindmølle til en felles transformator for vindparken, nødvendige elektriske anlegg for nettilknytning, interne

veger og atkomstveg, omfattes også av KU-programmet. KU-programmet er gitt til Lofotkraft Vind AS i eget brev.

En konsekvensutredning skal inneholde de punkter som er listet opp i vedlegg IV i forskrift om konsekvensutredninger, med unntak av kravene i punkt e) om beskrivelse av direkte og indirekte konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn. Til erstatning for punkt e), spesifiserer NVE hva som skal utredes i et eget KU-program. NVE skal under fastsettelsen av KU-programmet fokusere på det som er beslutningsrelevant. KU-programmet avgrenses derfor til de forhold som etter NVEs vurdering er vesentlige for å beskrive de direkte og indirekte konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn.

5. NVEs kommentarer til KU-programmet

NVE har tatt utgangspunkt i forslag til KU-program som tiltakshaver la frem i meldingen. I tillegg er høringsinnspill, egne vurderinger og erfaring fra fastsettelse av andre utredningsprogram lagt til grunn.

Under følger NVEs kommentar til hvorfor tiltakshavers forslag til utredningsprogram er supplert og presisert med nye utredningskrav på de enkelte temaene. Det gis også kommentarer til hvorfor eventuelle krav fra høringsinstanser ikke er tatt med i utredningsprogrammet.

KU-programmet er tematisk oppdelt, og omtaler både problemstillinger som skal belyses og fremgangsmåte. Med kravene i vedlegg IV i forskriftene og de tillegg og presiseringer som er tatt inn i KU-programmet, mener NVE at konsekvensutredningen vil gi et godt grunnlag for å fatte en beslutning om det bør bygges ut en vindpark på Gimsøy eller ikke.

5.1 Landskap

Landskap, kulturminner/kulturmiljø og friluftsliv er i meldingen foreslått som ett utredningstema. Etter NVEs vurdering er det naturlig at disse skilles i ulike utredningstemaer. NVE forutsetter imidlertid at de enkelte delutredningene ses i sammenheng der disse bygger på hverandre/henger sammen, for eksempel landskap/kulturminner/kulturmiljø/friluftsliv og verneområder/flora/fauna m.m.

Nils Jørgensen foreslår følgende visualiseringspunkter: Årstrand, Vik og Vinje på Gimsøy, Vestvågøy f.eks. fra Limstrandkrysset og Austvågøy f.eks. fra der man runder fjellet etter avkjøringa til Henningsvær. NVE vil ikke sette bestemte krav til visualiseringspunkter, men legger til grunn at tiltakshaver vurderer disse forslagene når standpunkter for visualisering skal bestemmes. NVE ber om at nær- og fjernvirkning av inngrepet synliggjøres fra representative steder ved hjelp av fotorealistiske teknikker. Aktuelle utbyggingsløsninger med hensyn på plassering av turbiner og turbinstørrelse bør inngå i en slik visualisering.

Med bakgrunn i innspill fra Riksantikvaren og egne vurderinger, ber NVE om at det utarbeides et synlighetskart som avklarer visuelt influensområde.

NVE har lagt inn i KU-programmet at områdets landskapstype og dens tåleevne overfor fysiske inngrep skal omtales og videre hvordan tiltaket vil påvirke oppfattelsen av landskap, natur- og kulturmiljø.

FK viser til den europeiske landskapsvernkonvensjonen og ber om at vurderinger og drøftinger av hvordan landskapet på det aktuelle stedet skal utvikle seg tas inn i utredningen. NVE vil her vise til at det for alle konsekvensutredninger er krav om at 0-alternativet skal vurderes. NVE vil ikke stille ytterligere krav om vurderinger utover dette.

5.2 Kulturminner og kulturmiljø

Riksantikvaren ønsker en identifisering og vurdering av viktige strukturer og kulturmiljøer som vises i landskapet i dag. Fordi vindparken kan medføre konflikt med kulturminneloven § 3 11. ledd, om utilbørlig skjemming av automatisk fredet kulturminne, anbefaler Sametinget at konsekvensutredningen inkluderer en synsfeltanalyse av tiltakets plassering i forhold til kjente kulturminner som dokumenterer virkningen av tiltaket på kulturminner. Etter NVEs vurdering er disse temaene tilstrekkelig ivarettatt i KU-programmet, jf. 1. kulepunkt.

Riksantikvaren ber om at standpunkter for visualisering også velges med eventuelle viktige kulturmiljøer som utgangspunkt. NVE er enig i dette, jf. 1. kulepunkt.

Riksantikvaren ønsker videre en kulturhistorisk beskrivelse av influensområdet, beskrivelse av historisk bruk av området gjennom tiden. Sametinget Miljø- og kulturvern avdelingen stiller en rekke krav til utredningstemaet "Kulturminner og kulturmiljø". Kravene inkluderer blant annet systematiske registreringer, kulturhistorisk dokumentasjon og beskrivelse av kulturhistorisk utvikling og av sammenhengen mellom landskap, miljø og kulturminner. Etter NVEs vurdering er disse kravene for omfattende. NVE finner at kravene i det fastsatte KU-programmet er tilstrekkelig.

NVE forutsetter at utredningsarbeidet blir utført av kompetente utredere og ber utreder kontakte Sametinget vedrørende gjennomføring av utredninger om samiske kulturminner.

5.2.1 §9-undersøkelser

Lofoten Turlag mener det må settes i verk grundig kartlegging/utredning av blant annet kulturminner, både automatisk fredet og nyere tids kulturminner. Riksantikvaren påpeker at kunnskapen om kulturminner i planområdet er dårlig og at det er sannsynlighet for at det ligger boplasser fra steinbrukende tid i planområdet. Fordi det er lite kjennskap til samiske kulturminner og -miljø innenfor både influensområdet og planområdet, mener Sametinget at det bør legges spesielt vekt på feltbefaringer og intervjuundersøkelser i forbindelse med utredningsarbeidet, fremfor å benytte seg av eksisterende informasjon.

På grunn av manglende beslutningsgrunnlag til å klargjøre konfliktnivået med samiske kulturminner og miljø anser Sametinget det som nødvendig at undersøkelsesplikten etter kml § 9 ivaretas gjennom konsekvensutredningen. I forbindelse med planlegging av hvilke tekniske løsninger som bør utredes, anbefaler Sametinget at det gjennomføres en forhåndsvurdering av de samiske kulturminneinteressene.

I tillegg til at konsekvenser av tiltaket for kjente kulturminner og kulturmiljøer skal beskrives og vurderes, jf. utredningsprogrammets 1. og 2. kulepunkt under temaet "Kulturminner og kulturmiljø", stiller NVE krav om at potensialet for funn av ukjente automatiske fredede kulturminner skal angis. Etter NVEs vurdering skal konsekvensutredningen så langt som mulig basere seg på eksisterende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. NVE ber om at eksisterende dokumentasjon gjennomgås og eventuelt suppleres med visuelle undersøkelser og kontakt med lokalkjente.

NVE finner det ikke hensiktsmessig at undersøkelsesplikten tas inn i utredningsprogrammet. Forholdet til undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9 bør avklares i samarbeid mellom tiltakshaver og kulturminnemyndighetene. NVE er av den oppfatning at det vanligvis vil være hensiktsmessig at undersøkelsesplikten gjennomføres i etterkant av et eventuelt endelig konsesjonsvedtak, fordi ønsket plassering av vindmøller, veier og annen infrastruktur da vil være avklart, slikt at tiltakshaver ikke påføres unødige kostnader på et tidlig stadium av prosjektet.

5.3 Friluftsliv og ferdsel

NVE har i utredningsprogrammet tatt med at tiltakshaver skal vurdere sannsynligheten for ising og behov for sikring av anlegget.

FM ønsker at områdets betydning for friluftslivet lokalt og regionalt inngår i konsekvensutredningen og at man da også belyser hvilke bruk områdene har i dag, mulig endring av ferdsel i området på grunn av tiltaket, eventuelle ferdselsreguleringer og konsekvenser for opplevelsesverdiene av turbiner og anlegg.

På bakgrunn av innkomne merknader og etter egne vurderinger har NVE i KU-programmet gitt en mer detaljert beskrivelse av hva som skal utredes for temaet "Friluftsliv og ferdsel" enn meldingens forslag til utredningsprogram.

5.4 Biologisk mangfold

Lofoten turlag påpeker at de store myrområdene på Gimsøya også inkluderer våtmarksområder med et rikt fugleliv, at området er svært interessant ornitologisk og at området har funksjon både som hekkebiotop og som rasteplass for arter på trekk. Lofoten turlag mener det må settes i verk grundig kartlegging/utredning av blant annet naturtyper og økosystem, med vekt på sårbar/true natur og av flora og fauna, med vekt på sårbare/true arter.

Når det gjelder mulige virkninger for faunaen i området, påpeker DN at det er for tidlig å trekke konklusjoner om virkningene i driftsfasen og videre at det er viktig at det biologiske mangfoldet i nærliggende områder også trekkes med når virkninger for faunaen skal vurderes. Videre påpeker DN at det bør gjøres nye feltundersøkelser.

Etter NVEs vurdering skal konsekvensutredningen så langt som mulig basere seg på eksisterende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. NVE ber om at eksisterende dokumentasjon gjennomgås og eventuelt suppleres med feltebefaringer og kontakt med lokalkjente.

FM, Gimsøy jeger- og fiskerforening og Nils Jørgensen ber om at storlom, smålom og sangsvane får ekstra oppmerksomhet i konsekvensutredningene. Det bes videre om at konsekvenser for vandrefalk, havørn, rype, gjess, ender, ugler, våker og hauker utredes og vurderes. Videre ber Nils Jørgensen om at konsekvensene for alt viltliv på Gimsøy ved at så mye fri natur blir borte utredes. NVE legger til grunn at arter oppgitt av høringsinstanser som aktuelle i området inkluderes ved gjennomføringen av KU-programmets punkt 4.

FM mener at konsekvensutredningen må inneholde beskrivelse av forekomst av arter enkeltvis og i økosystemet og at arter beskrevet i nasjonal rødliste for truede arter i Norge (DN-rapport 1998) bør få en spesiell fokus under kartleggingen. DN ber om at man i tillegg til artsregistreringer også beskriver artenes bruk av området og områdets samlede økologiske funksjon.

Det fastsatte KU-programmet setter krav om vurdering av konsekvenser for sjeldne, truede og sårbare arter, jf. KU-programmets 3 kulepunkt i avsnitt 4.1 "Naturtyper, flora og vegetasjon", andre kulepunkt i avsnitt 4.2 "Fugl" og første kulepunkt i avsnitt 4.3 "Annen fauna". Videre stilles det krav om at dersom verdifulle naturtyper berøres skal omfanget beskrives og det skal gjøres en vurdering av antatte konsekvenser, jf. KU-programmets første og andre kulepunkt i avsnitt 4.1 "Naturtyper, flora og vegetasjon".

FM mener videre at ikke bare planområdet, men også influensområdet, bør beskrives under hvert enkelt utredningstema. Særlig gjelder dette for å kunne vurdere eventuelle konsekvenser for fugl og verneformålet i naturreservatet. NVE er enig i at konsekvensutredningene må inkludere en vurdering

av tiltakets innvirkning på naturreservatet, jf. konsekvensutredningsprogrammets punkt 4.3. Når det gjelder generelt for de enkelte utredningstemaene, mener NVE at KU-programmet i tilstrekkelig grad stiller krav til at også influensområdet der det er aktuelt, i tillegg til planområdet, skal tas med i konsekvensutredningene.

FM ber også om at det gis en beskrivelse av "rotoraktiviteten" gjennom året da det vurderes som tenkelig at antall dager vindmøllene er i drift i de ulike periodene av året har betydning for konsekvensene for fuglene i området. Etter NVEs vurdering skal man i konsekvensutredningen legge til grunn at vindmøllene er i drift kontinuerlig.

5.5 Støy og skyggekast

Lofoten turlag er bekymret for støy, særlig for de som bor i nærheten, men også for fugle- og dyreliv inkl. sau på beite. For friluftsliv og turister, og kanskje mest for de besøkende til golfbanen på Hov, mener de støy kan redusere områdets attraktivitet. Etter deres vurdering må det settes i verk grundig kartlegging/utredning av støyen fra vindparken, med støysonekart. Nils Jørgensen ber om at hvor mye man vil høre på Årstrand, på Vik, på Hovsund og på Vinje utredes og beskrives i forståelige former. Det påpekes her at for de fleste sier ikke desibel noe særlig.

I tillegg til at det skal utarbeides et støysonekart for vindparken, ber NVE i utredningsprogrammet om at det gjøres en vurdering av hvordan støy kan påvirke bebyggelse og friluftsliv. Antatt støynivå ved nærmeste bebyggelse skal angis og det skal kort vurderes om støynivået kan forandre seg over tid. Støy i forbindelse med anleggsperioden skal kort beskrives. Ved overskridelse av SFTs retningslinjer for støy, skal eventuelle avbøtende tiltak vurderes.

Nils Jørgensen ber videre om at virkningene av blink fra vindmøllene utredes. På bakgrunn av Jørgensens innspill og egne erfaringer ber NVE i utredningsprogrammet om at det skal gjøres en vurdering av om eventuelle skyggekast og refleksblink kan påvirke bebyggelse og friluftsliv. Dersom nærliggende bebyggelse vil bli berørt av skyggekast, skal ventet variasjonen gjennom året og døgnet beskrives og omfanget kort vurderes.

5.6 Annen arealbruk

Statens landbruksforvaltning og FM ber om at eventuelle konsekvenser for landbruket og landbruksbasert næringsutvikling tas inn i konsekvensutredningsprogrammet. FM ber videre om en beskrivelse av de konsekvenser en eventuell endret beitebruk vil få for kulturlandskapet. NVE vil her vise til at disse kravene faller inn under KU-programmets femte kulepunkt under "Annen arealbruk" som sier at tiltakets eventuelle påvirkning på andre arealbruksinteresser tilknyttet planområdet skal beskrives.

FM ber om at tiltakets påvirkning av inngrepsfrie områder inkluderes i konsekvensutredningen og at hvordan inngrepsfrie naturområder påvirkes av vindmølleanlegget både direkte og indirekte fremstilles både tallmessig og ved hjelp av kart. DN ber om at en slik fremstilling også inkluderer tallfesting av bortfallet som andel av inngrepsfrie områder i regionen. NVE vil i utredningsprogrammet sette krav om at tiltakets påvirkning av inngrepsfrie områder skal tall- og kartfestes.

Sametinget ber om en helhetlig utredning av tiltakets virkning på samiske samfunnsforhold, inkludert en beskrivelse av samiske næringsinteresser og analyse av konsekvenser for disse. På bakgrunn av Reindriftsforvaltningen i Nordlands uttalelse om at de har ingen merknader til meldingen og muntlig bekreftelse fra reindriftsforvaltningen per telefon om at det ikke er reinbeitedistrikt i området, vil NVE ikke stille krav om dette.

5.7 Luftfart

Luftfartstilsynet tilrår at følgende utredes:

- Om vindparken vil påvirke omkringliggende radar-, navigasjons- og kommunikasjonsanlegg for luftfarten
- Om vindparken kan påvirke inn- og utflygingsprosedyrer for nærliggende Leknes og Svolvær lufthavner eller andre.
- Om vindparken eller tilhørende ledningsnett og andre installasjoner kan utgjøre hindringer for øvrige luftfart, spesielt for lavtopperende fly og helikopter.

NVE er enig i at eventuelle konsekvenser for lufttrafikken i området skal utredes. I konsekvensutredningsprogrammet har NVE derfor tatt med et eget tema vedrørende forholdet til lufttrafikken i området.

5.8 Infrastruktur

DN ber om at nettkapasiteten i området utredes. NVE vil her vise til at det er etablert kontakt mellom de ulike aktørene i regionen Andøya, Lofoten og Vesterålen for en felles vurdering av de nettmessige begrensningene for området. Videre stilles det i KU-programmet krav om at det skal gis en kortfattet beskrivelse av nettmessige begrensninger i området og eventuelle nødvendige forsterkninger i sentralnettet for den valgte størrelsen på vindparken.

FK påpeker at det er viktig å utrede ulike antall vindmøller og plasseringer som alternativer som kan veies opp mot hverandre også ut fra andre hensyn en tekniske og økonomiske.

NVE ber i utredningsprogrammet om at det fremlegges kart over aktuelle plasseringer av hver enkelt vindmølle, kabelfremføring, nødvendige bygg og konstruksjoner knyttet til vindparken og veinettet i vindparken. NVE legger imidlertid opp til at en eventuell konsesjonssøknad med konsekvensutredninger kan omfatte utbyggingsløsninger innenfor et avgrenset område som er fleksibel med hensyn på valg av type, størrelse og antall vindmøller.

Størrelsen på vindmøller øker stadig, og det er ikke mulig å si hvilke vindmøller som er tilgjengelig på markedet ved utbyggelsestidspunktet. Mange aktuelle vindparklokaliteter i Norge vil også være i kupert terreng. Detaljplassering av vindmøllene vil derfor være svært avgjørende både for energiproduksjonen til vindparken og for belastningene på vindmøllene og dermed deres levetid. For å oppnå optimal utnyttelse av et område må det normalt gjøres omfattende vindmålinger og simuleringer. NVE ser det derfor som hensiktsmessig med en viss fleksibilitet med hensyn på vindmøllestørrelse og plassering av møllepunkter innenfor det avgrensede planområdet. Aktuelle alternativer for møllestørrelse og møllepunkter skal imidlertid fremgå av utredningene. Eventuelle forskjeller i virkninger for natur, miljø og samfunn for ulike aktuelle utbyggingsløsninger skal også beskrives i konsekvensutredningen.

Dersom endelig plassering av vindturbinene eller nødvendige veier, bygninger og konstruksjoner avviker fra det som er lagt til grunn for konsekvensutredningene, vil det til en eventuell konsesjon bli stilt vilkår om at det skal utarbeides en detaljplan som viser endelig utbyggingsløsning. Detaljplanen skal utarbeides i samarbeid med berørt kommune.

Videre ber NVE om at mulige virkninger av arealreduksjon, grøfing, drenering, oppdyrking, endret beitepress etc. knyttet til vegløsninger og oppstillingsplasser skal beskrives. Behovet for uttak av løsmasser til vegbygging skal også beskrives. Det skal gis en kort vurdering av hvor eventuelle løsmasser skal hentes fra og deponeres.

5.9 Vindforhold og økonomi

Vindforholdene i planområdet har stor betydning for energiproduksjonen til en vindpark. I konsekvensutredningsprogrammet er derfor "Vindforhold og økonomi" et eget utredningstema. Vindressursene i planområdet skal beskrives med middelvindhastighet gjennom året. Omfang av vindmålinger på stedet og metodikk/modeller som ligger til grunn for den oppgitte vindressursen skal fremgå av beskrivelsen.

Prosjektets antatte investeringskostnader, antall vindtimer (på merkeeffekt), drifts- og vedlikeholdskostnader i øre/kWh, forventet kraftpris i øre/kWh og forventet levetid skal også oppgis. Prosjektets antatte produksjonskostnad i øre/kWh skal beregnes. Det skal benyttes en kalkulasjonsrente på 8 % og en levetid på 20 år.

5.10 Samfunnsmessige virkninger

Lofoten Turlag mener det må settes i verk grundig kartlegging/utredning av områdets bruk, både til ulike typer friluftsliv, rekreasjon og trim og at det må gis en skildring av områdets (framtidige) verdi for turisme og reiseliv. Etter NVEs vurdering er det tilstrekkelig at eventuelle konsekvenser for reiseliv, turisme og annen næringsvirksomhet som følge av etableringen av et vindkraftverk drøftes i konsekvensutredningen.

På bakgrunn av egne erfaringer ber NVE tiltakshaver utrede transportmessige forhold i anleggs- og driftsfasen og tiltakets mulige forurensning i området i anleggs- og driftsfasen. Håndtering av avfall og avløp skal beskrives.

5.11 Lokalisering

NVE ber tiltakshaver begrunne hvorfor de har valgt det meldte området til lokalisering av vindparken, fremfor eventuelt andre aktuelle områder.

5.12 Oppfølgende undersøkelser

DN og FM ber om at utredningsprogrammet slår fast at det skal presenteres en plan for å kartlegge virkningene av tiltaket og da særlig for før- og etterundersøkelser for å få kartlagt virkningene for fuglefaunaen.

I KU-programmet stilles det krav om at det skal gis en vurdering av behovet for og eventuelle forslag til oppfølgende undersøkelser.

5.13 Metode og samarbeid

Nordland fylkeskommune uttaler at fordi ulike tema ikke vil ha sammenfallende influensområde, er det nødvendig for hvert av de sentrale utredningstemaene å vise til hvilke hensyn som ligger til grunn for hvordan avgrensningen er bestemt. Videre minnes det om at hvilken metode som benyttes og hvorfor denne er valgt må forklares og at de ulike alternativene må sammenstilles og vurderes opp mot hverandre.

I KU-programmet stilles det krav om at det kort skal redegjøres for datagrunnlag og metoder som er brukt for å beskrive konsekvensene. Videre stilles det for de enkelte utredningstemaene krav om hva som skal vurderes og hvilken fremgangsmåte som skal benyttes.

Etter FMs syn bør en gjennomgående oppbygning for hvert tema være: 1) beskrivelse av dagens situasjon, 2) Virkning av tiltaket, 3) Konsekvens av tiltaket der verdien av området for et gitt tema/art kobles til virkning av tiltaket, f.eks om det er en rødlisteart som påvirkes. NVE vil her påpeke at det er viktig at konsekvensutredningene presenteres på en oversiktlig måte slik at de forhold som skal vurderes blir tilstrekkelig opplyst. Imidlertid mener NVE det må være opp til tiltakshaver selv å bestemme oppbygningen på de enkelte tema.

FM mener landskapet bør beskrives ved bruk av et nasjonalt referansesystem, og at det bør stilles krav om en beskrivelse og verdisetting av landskapstyper og landskapsrom, f.eks ved bruk av NIJOSs metode for romlig landskapskartlegging. DN påpeker at opplegget i DN's håndbøker bør brukes. NVE mener at det er opp til fagutreder å finne den mest hensiktsmessige metoden for utredningsarbeidet. NVE mener imidlertid at eksisterende tematiske veiledere, inkludert DN's håndbøker og NIJOSs metoder, bør benyttes om dette vurderes som hensiktsmessig.

5.14 Annet

5.14.1 Avbøtende tiltak

Når det gjelder sammenstilling av alle konsekvenser, påpeker FM at det er viktig å få fram sannsynlig samlet virkning av avbøtende tiltak. NVE vil her minne om at det for alle konsekvensutredninger kreves at det skal gis en redegjørelse for hva som kan gjøres for å forhindre eller avbøte eventuelle skader og ulemper, jf. Forskrift om konsekvensutredninger, Vedlegg IV, punkt g). Videre stilles det i punkt h) krav om at konsekvensene ved de ulike alternativene skal vurderes.

5.14.2 Reguleringsplan etter plan- og bygningsloven

I St.meld. nr. 11(2004-2005) legger Regjeringen til grunn at det normalt ikke bør gis dispensasjon fra plan- og bygningsloven ved tiltak med behov for så vidt store arealer som vindkraftutbygginger. NVE konstaterer videre at det er den berørte kommune som må ta stilling til hvordan tiltaket skal behandles etter planbestemmelsene i plan- og bygningsloven. NVE har, som ansvarlig myndighet etter forskrift om konsekvensutredning, et koordineringsansvar. Det betyr at det er ønskelig at en eventuell reguleringsplanprosess samordnes i tid med behandlingsprosessen etter energiloven og forskrift om konsekvensutredning.

5.14.3 Samlet plan

Lofoten Turlag etterlyser en overordnet plan for lokalisering av vindparker nasjonalt. Slike vurderinger mener de helst bør ligge på nasjonalt nivå, evt. på regionalt, og må kartlegge hvor egnet ulike areal er for etablering av vindparker. I en slik analyse må villmark/inngrepsfri natur, sårbar/sjelden/truet fauna og flora, biologisk mangfold, friluftsliv, kulturminner og landskap inngå som viktige komponenter. FM uttaler at de er positive til etablering av vindkraftverk i Nordland, men at de savner en mer helhetlig vurdering knyttet til egnete arealer for etablering av vindkraftverk i Norge.

NVE mener at det ikke vil være hensiktsmessig å utarbeide en samla plan for vindkraft etter samme mønster som samlet plan for vassdrag. NVE påpeker at de ulike vindkraftplanene i regionen vil ses i sammenheng ved behandling av konsesjonssøknader.

NVE vil minne om at vindressursen er utgangspunktet ved planlegging av vindkraft og at de beste stedene, ut fra vindforhold, nærhet til eksisterende infrastruktur og atkomst, blir planlagt først. Vindressurser er dårlig kartlagt og datamodeller som estimerer dette har betydelig usikkerhet. Som

grunnlag for konkrete søknader vil tiltakshavere normalt ha utført konkrete vindmålinger på det aktuelle stedet, noe som er forbundet med høye kostnader. For å få et helhetlig bilde må også økonomi og miljøkonsekvenser av nødvendig infrastruktur vurderes. Et vindressurskart koblet med et miljøkonfliktkart gir derfor ikke et tilstrekkelig grunnlag for utvelgelse av lokaliteter, og kan i enkelte tilfeller være misvisende i forhold til helhetsbildet. Andre innvendinger mot planlagte vindparker vanskeliggjør ytterligere dette arbeidet. NVE vil derfor ikke legge opp til å igangsette verken en regional eller en nasjonal plan for vindkraft.

Miljøverndepartementet (MD) har vurdert behovet for en samlet plan, og konkluderte i brev av 23.03.01 med at det ikke vil være hensiktsmessig å utarbeide en samlet plan for vindkraft på bakgrunn av det store tids- og ressursbehovet et slikt planarbeid vil medføre.

Temaet er også behandlet i Dokument nr. 8: 70 (2003-2004), der stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg foreslo å lage en samlet plan for eventuell bygging av vindkraftanlegg i Norge. Olje- og energidepartementet v/ statsråd Einar Steensnæs ga sitt syn på forslaget i brev av 21.5.04 til energi- og miljøkomiteen, der departementet ikke finner det hensiktsmessig å fremme en samlet plan for bygging av vindkraftanlegg i Norge. I innstillingen fra energi- og miljøkomiteen til Stortinget (Innst. S. nr. 257 (2003-2004)) ble også forslaget avvist. Stortingets vedtak var i samsvar med dette.

NVE vil samtidig orientere om at Regjeringen i St.meld. nr. 11 (2004-2005) "Om Sametingets virksomhet 2003" har lagt til grunn at det skal utarbeides en tematisk konfliktvurdering av foreliggende vindkraftplaner. Dette vil kunne legge til rette for en mer samlet vurdering av aktuelle vindparker. Det pågår en prosess for å klargjøre hva en slik konfliktvurdering skal innebære.